

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Iustitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1627

X. De studiositate, alijsque modestiæ speciebus, circa motus corporis, ac
res exteriores; vitijsque oppositis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

& in simili dictum de Angelis tom. 1. disputat. 5. quest. 6. dub. 4.

Ex quibus etiam ea, quæ de processu tentationis primorum parentum, deque pena peccati eorumdem Sanctus Thomas disserit questione 164. & 165. non difficulter intelligi possunt, adiunctis simul ijs, quæ de effectibus peccatorum generatim disseruimus tomo 2. disput. 4. questione. 10.

DUBIVM IX.

De studiositate, alijsque modestiæ speciebus, circa motus corporis ac res exteriores, vitiosque oppositis.

S. Thomas 2. 2. q. 166. 167. 168. & 169.

207 **E**X modestiæ speciebus dubio præcedenti relatæ, tres adhuc restant explicandæ. Quæritur primò, an & qualis virtus sit studiositas; & quale vitium opposita eidem curiositas. Respondetur breviter primò, Studiositatem esse virtutem in voluntate sitam, quæ moderatur appetitum sciendi; quæ proinde circa cognitionem velut materiam versatur; ac temperantiæ velut pars potentialis & virtus secundaria adiungitur. Ita Sanctus Thomas questione 166. articulo 1. & 2. Ratio est; quia ad temperantiæ virtutem generatim pertinet, moderari motum appetitus, ne superflue aut immoderate tendat in id, quod naturaliter concupiscitur: in quo quidem genere præcipuum locum habent delectationes ciborum & venerorum; secundarium autem ipsa cognitio, quia iuxta Aristotelicè principio metaphysicæ, Omnes homines naturaliter scire desiderant. Vtrumque verò ad studiositatem pertinet, & immoderatum scilicet sciendi appetitum refranare, & moderatum sciendi studium procurare, adeoque addiscendi laborem non refugere, iuxta S. Thomam eodem articulo 2. ad 3. ex Proverb. 27. *Stude sapientiæ filii, & lassifica cor meum, ut possis respondere exprobranti sermonem.*

208 Respondetur secundo, curiositatem esse vitium studiositati oppositum per excessum, in appetitu inordinato ac immoderato sciendi positum, siue ea cognitio sit intellectus, siue sensus. Ita Sanctus Thomas questione 167. articulo 1. & 2. ex Augustino lib. de vera Relig. cap. 29. & 38. & Beda in 1. Ioannis 2. ubi ait: *Concupiscentia oculorum (ad curiositatem pertinens) est non solum in discendis magicis artibus, sed etiam in contemplantis spectaculis, & in dignoscendis & carpendis vitis proximorum.*

Ratio est. Quamvis enim ipsa cognitio, præsertim intellectus, per se bona sit, appetitus tamen & studium cognoscendæ veritatis varijs modis potest esse inordinatum. Primo, ex par-

te finis, si quis studium aut scientiam referat ad superbiam; aut cognitionem creaturarum non referat ad cognitionem Dei. 2. Ratione effectus, si quis per studium minus vitæ retrahatur à studio rerum necessariorum: 3. Ex parte Magistri, si quis studeat quidpiam addiscere ab eo, à quo non licet, puta à dæmonibus; quæ est superstitiosa curiositas. 4. Ex parte operantis, si quis incumbat ad cognoscendam veritatem, supra proprii ingenij seu conditionis facultatem, iuxta illud Eccli 3. v. 22. *Altiora te ne quaesieris, & fortiora te ne scrutatus fueris; sed quæ præcepit tibi Deus illa cogita semper; & in pluribus operibus eius ne fueris curiosus &c.* Nilulos enim supplantavit suspicio eorum, & in vanitate detinuit sensus eorum.

209 Ita etiam, quod ad cognitionem sensitivam attinet, tamen ea per se non sit illicita, potest tamen esse vitiosa dupliciter. Primo si non ordinetur ad aliquid vitæ, sed potius avertat hominem ab utili consideratione, iuxta illud Augustini lib. 10. confess. cap. 35. *Canem currentem post leporem iam non specto, cum in circo sit: at vero in agro si casu transeam, avertit me fortassis ab aliqua magna cogitatione, atque ad se converterit illa venatio. Et nisi iam mihi demonstrata infirmitate mea cito admoneas, vanus hebesco.* Secundo si cognitio sensitiva ordinetur ad aliquid noxium; sicut inspectio mulieris ordinatur ad concupiscendum; & curiosa inquisitio eorum, quæ ab alijs fiunt, ordinatur ad detrahendum.

Si quis autem, inquit Sanctus Thomas cit. articulo 2. *cognitioni sensibilium intendit ordinate, propter necessitatem sustentandæ naturæ, vel propter studium intelligendæ veritatis, est virtuosâ studiositas circa sensibilem cognitionem.* Sicut etiam prospicere facta aliorum, vel inquirere bono animo, vel ad utilitatem propriam, ut scilicet homo ex bonis operibus proximi provocetur ad melius, vel etiam ad utilitatem illius, ut scilicet corrigatur, si quid ab eo agitur vitiose, secundum regulam charitatis, & debitum officij, est laudabile, secundum illud ad Hebr. 10. *Considerate vos invicem, in promotionem charitatis, & bonorum operum.*

210 Et quamvis etiam luxuria & gula in cognitione sensitiva versentur, differunt tamen à curiositate; quia illæ versantur circa delectationes, quæ sunt in ipso usu rerum tangibilium. At verò circa delectationem cognitionis omnium sensuum, est curiositas; & vocatur concupiscentia oculorum; quia oculi in cognitione sensitiva principatum obtinent. Quare etiam omnia sensibilia videri dicuntur, iuxta Augustinum lib. 10. confess. cap. 35. qui ibidem subiungit: *Ex hoc evidentius discernitur, quid voluptatis, quid curiositatis agatur per sensus, quod voluptas pulchra, suavia, canora, sapida, lenia sectatur. Curiositas etiam his contraria tenendi causa, non ad subeundam molestiam, sed experienti nescendique libidinem.*

211 Quæritur secundo, quæ & qualis virtus sit modestiæ, prout in externis corporis motibus moderandis versatur, & speciatim quid sit Eutrappeliæ, quæ ludos, iocosque moderatur.

ASSERTIO I. Datur aliqua virtus modestia, quæ versatur circa compositionem exteriorum motuum corporis. Ita Sanctus Thomas quæstione 168. art. 1. ex Ambrosio lib. 1. de officijs cap. 19. vbi ait: *Sicut molliculum & infractum vocis sonum, aut gestum corporis non probat; ita neque agrestem ac rusticum. Naturam imitemur; effigies eius formula disciplina, forma honestatis est.* Et ibidem cap. 18. ait: *Est gressus probabilis, in quo sit species auctoritatis, grauitatisque pondus, tranquillitatis vestigium; ita tamen si studium (fictum) desit, atque affectatio, sed motus sit purus ac simplex.* Et addit, *Habitus mentis in corporis statu cerni, & vocem quandam animi esse corporis motus.* Quod etiam traditur Eccli cap. 19. v. 26. *Ex visu cognoscitur vir, & ab occurso faciei cognoscitur sensatus, amictus corporis & risus dentium, & ingressus hominis enuntiant de illo.*

Ratio est. Sicut enim membra exteriora ad hominis integritatem & perfectionem pertinent, & sua natura ad imperium rationis moventur; ita etiam ad honestatem ac virtutem pertinet, eorundem motus recte componere; tum vt conueniant personæ operanti, tum vt accommodati sint etiam alijs circumstantijs, puta personis, negotijs, locis, iuxta illud Ambrosij lib. 1. de officijs cap. 19. *Hoc est pulchritudinem viuendi tenere, conuenientia cuique sexui & personæ reddere. Hic ordo gestorum optimus, hic ornatus ad omnem actionem accommodus.*

212

Et quamuis S. Thomas eodem art. 1. ad 3. significet, hanc modestiam non esse specialem virtutem, sed reduci ad duas virtutes, quas, inquit, *Philosophus tangit 4. Ethic. cap. 6. & 7. nimirum vel ad amicitiam, aut affabilitatem, quæ attenditur circa delectationes & tristitias, quæ sunt in verbis & factis, in ordine ad alios, cum quibus homo conuersatur; si nimirum exteriores motus spectentur, quatenus homo per eos ordinatur, ad alios: vel ad virtutem veritatis, qua quis talem exhibet se verbis & factis, qualis est interioris dispositionis: nihil tamen ob stare videtur, quo minus ea ipsa modestia dicatur virtus specialis, si motus iisdem spectentur, quatenus per se quædam habent cum persona operante conuenientiam, vt in simili de Eutrapelia dicitur.*

213

ASSERTIO II. Sed & circa ludos & iocos moderandos, qui nonnunquam ad animi solamen vtilis sunt, versatur aliqua virtus, quam Eutrapelia vocant; & nos dicere possumus honestam iucunditatem. Ita S. Thomas quæst. 168. art. 2. ex Aristotele 4. Ethic. cap. 8. Ratio est; quia remissio quædam animi, ac delectatio in honestis ludis & iocis posita, necessaria est homini, ad fatigationem ex laboribus & animi intentione nasci solitam subleuandam; ita vt sicut fatigatio corporis quiete eiusdem remittitur: ita etiam fatigatio animalis subleuanda sit animi quiete, quæ est delectatio, intermissa intentione & cura insistendi studio rationis, interpositis quibusdam ludicris, vel iocosis; ad quæ proinde moderanda necessaria est aliqua specialis virtus; quæ quidem quatenus per eam homo refrenatur ab immoderantia ludo-

rum, sub modestia continetur, vt ait S. Thomas cit. a. 2.

De hac virtute Augustinus lib. 2. musica cap. vlt. ait: *Volo tandem tibi parcas. Nam sapientem decet interdum remittere aciem rebus agendis intentam.* Et in collationibus Patrum collat. 24. cap. 21. legitur, S. Ioannem Euangelistam, cum aduertisset quendam scandalizatum fuisse, quod cum discipulis suis ludere visus esset exemplo arcus, qui continua intentione frangitur, docuisse, necessario etiam hominis animum frangi, si nunquam animi intentio remittatur.

ASSERTIO III. Ea mentis relaxatio, vt honesta sit, tria necessario obseruanda sunt. 1. Cauendum, vt delectatio non quærat in aliquibus operationibus, aut verbis turpibus, seu nociuis. De quo monet Cicero lib. 1. de officijs, vnum quoddam iocandigenum esse illiberale, perulans, fugiosum, obscenum.

2. Ne totaliter grauitas animæ resoluatur; seu quod idem est, ne animus nimium in iocos & ludos effundatur. De quo monet Ambrosius lib. 1. de Offic. cap. 20. *Cauemus, ne dum relaxare animum volumus, soluamus omnem harmoniam, quasi concentum quendam bonorum operum.* Et Cicero lib. 1. de officijs: *Sicut pueri non omnem ludendi licentiam damus, sed eam, quæ ab honestis actionibus non sit aliena, sic in ipso ioco aliquod probi ingenij lumen luceat.*

3. Vt congruant personæ, tempori, & loco, & secundum alias circumstantias debite ordinentur; ita vt ludus seu iocus, & tempore & homine dignus sit, vt monet ibidem Cicero. Qua ratione à doctrina & concionibus sacris, ob dignitatem rei, par est omnem iocum abesse, vt ex Ambrosio lib. 1. de officijs cap. 23. monet S. Thomas cit. articulo 2. ad 1.

ASSERTIO IV. Circa ludicra & iocosa frequenter quidem & grauius peccatur quadam superfluitate, & per excessum; idque seu mortaliter, seu venialiter pro ratione materiæ, aut circumstantiarum: peccari tamen etiam potest per defectum, nimia quadam austeritate, si quis & ipse nihil vnquam delectabile proferat, vel admittat, & delectabilia ab alijs prolata moleste rejiciat. Ita Sanctus Thomas quæstione 168. Ratio est: quia virtus & virtutis moralis honestas in medio consistit; circa quod vtrinque per extremum aliquod peccari potest, vt etiam docet Aristoteles 4. Ethic. cap. 8. vbi eos, qui per defectum hac in re peccant, duos & agrestes vocat. Quod tamen ipsum per se ex suo genere minus vitiosum censetur; quia delectatio & quies non propter se quaruntur in vita humana, sed propter operationem, cuius quasi sal est & condimentum, iocus seu ludus non per se, nec in magna quantitate expetendum iuxta Aristotelem 10. Ethic. cap. 6. & 9. Ethic. cap. 10.

Quod si quis ludi causa vtatur verbis, vel factis ex se mortiferis, siue propter obscenitatem, siue quia vergunt in proximi, nocumentum; vt fuerunt plerique antiquorum spectacula, à Chrystomorphomil. 6. in Mattheum, alijsque Patribus reprehensa, tum excessus in ludo erit peccatum mortale.

At

At si excessus solum contingat circa alias circumstantias, ut si quis utatur ludo, tempore vel loco indebito; aut etiam præter decentiam negotij, vel personæ, id quidem aliquando poterit esse mortale, propter vehementiam affectus ad ludum, cuius delectatio præferatur dilectioni Dei, adeoque graui præcepto Dei vel Ecclesiæ: quandoque autem solum est veniale, si quis ludo non eo usque afficiatur, ut idcirco velit Deum grauius offendere. Quo in genere ea peccata videntur frequentiora, quod ludus immoderatè & diutius, vel frequentius, quam par est, aut propter se, non propter debitum finem, qui est moderata animi recreatio, expetitur & exercetur, ut docet S. Thomas eodem a. 2. ad 2. & 3. Ex quibus etiam histrionum actiones & officia iudicanda sunt; ea enim vniuersim non sunt illicita, ut docet S. Thomas a. 3. ad 3.

217 Queritur quinto, quæ & qualis virtus sit modestia circa exteriorem ornatum seu habitum corporis; & quænam oppositi vitij sit ratio.

ASSERTIO I. Sicut circa exteriorem apparatus & ornatum varie peccari contingit, ita etiam variè versantur virtutes. Ita Sanctus Thomas questione 169. artic. 1. ex Ambrosio lib. 1. de officijs cap. 19. ubi circa ipsum etiam vestitum certam moderationem præscribit: *Decor corporis non sit affectatus, sed naturalis, simplex, neglectus magis, quam expetitus, non pretiosus & alentibus adiutus vestimentis, sed communibus: ut honestati vel necessitati nihil desit, nihil accedat mitiori.* Idem patet ex Apostolo 1. ad Timoth. 2. v. 9. *Mulieres in habitu ornato, cum verecundia & sobrietate ornantes se, & non intortu erinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa: sed quod decet mulieres, promittentes pietatem per opera bona.*

218 Ratio est. Quia circa usum vestium generatim duplex immoderatio accidit. Primo si desciscat à consuetudine hominum, cum quibus viuatur; *Tempus enim omnis pars est, suo vniuerso non congruens, ut dicit Augustinus lib. 3. confess. lib. 8.* Secundo ex immoderato affectu vitientis. De quo Augustinus lib. 3. doctrinæ Christianæ cap. 12. *In usu rerum abesse oportet libidinem; quæ non solum ipsa eorum, inter quos viuunt, consuetudine nequiter abutitur, sed etiam sæpe fines eius egressa, fœditatem suam, quæ inter claustra morum solemnium latitabat, fugitiosissima eruptione manifestat.*

Hæc autem inordinatio affectus contingit tripliciter, quantum ad excessum. 1. Si ex superfluo cultu vestium humana gloria quærat, ut exemplo diuitis epulonis docet Gregorius homil. 40. in Euangelia. 2. Si cultu superfluo quærantur delitiæ. 3. Si nimia sollicitudo vel cura adhibeatur in cultu corporis.

219 Qua ratione Andronicus constituit tres virtutes circa exteriorem cultum, scilicet *humilitatem, quæ excludit intentionem gloriæ; per se sufficientiam, quæ excludit intentionem deliciarum; & simplicitatem, quæ excludit superfluum sollicitudinem & curam.* Quod tamen non obstat, quominus peculiaris sit virtus modestiæ, quæ in vestitu decentiam ac moderationem debitam tueatur: cum etiam per se sufficientia & simplicitas

aut non sint speciales virtutes, aut ab eadem virtute modestiæ in hac materia distingui non videantur &c.

Sed & in eodem genere per defectum duplex accidere potest inordinatio affectus. Primo ex negligentia hominis non adhibentis studium vel laborem, ut exteriori cultu decenter utatur, iuxta Aristotelem 7. Ethic. cap. 7. Secundo ex parte finis, cum ipse defectus exterioris cultus ad gloriam ordinatur, ut docet Augustinus lib. 2. de sermone Domini in monte cap. 19. & lib. 3. de doctrina Christiana cap. 12.

220 ASSERTIO II. Etsi mulierum ornatu ad placendum viris suis peccatum non sit; ad concupiscentiam tamen, & vanitatem relatus culpa non vacat. Ita Sanctus Thomas cit. questione 169. articulo 2. Probatur & declaratur. Quia cultus & ornatu vestium res per se, indifferens est; qui proinde pro circumstantiarum ac præcipue finis diuersitate, bonus esse potest, vel malus. Finis autem ex se bonus est, placere viro suo, iuxta Apostolum 1. Corinth. 7. v. 33. 34. malus est, si ad lasciuam, vel placendum iniquiter alijs viris referatur, iuxta illud Proverb. 7. v. 10. *Eccè occurrit illi mulier ornata meretricio præparata, ad capiendas animas.*

Quare mulieres illæ, inquit Sanctus Thomas, *quæ viros non habent, nec volunt habere, vel sunt in statu non habendi, non possunt absque peccato appetere placere virorum aspectibus ad concupiscendum; quia hoc est dare eis incentiuum peccandi. Et si quidem hac intentione se ornent, ut alios prouocent ad concupiscentiam, mortaliter peccant. Si autem ex quadam leuitate, vel etiam ex quadam vanitate, propter iactantiam quandam, non semper est peccatum mortale, sed quandoque veniale. Et eadem ratio quantum ad hoc est de viris.* Ita S. Thomas.

Quibus consentit Augustinus epist. 73. ad Possidium, ubi tamen addit, quod capillos (multo magis pectus) nudare feminas, quas etiam caput velare Apostolus iubet, nec maritatus decet. In quo tamen casu, inquit Sanctus Thomas eodem articulo 2. possent aliqua peccato excusari, quando hoc non fieret ex aliqua vanitate, sed propter contrariam consuetudinem; quamuis talis consuetudo non sit laudabilis.

221 Ita etiam mulierum fucatio, cum sit species quædam fictionis, non vacat peccato, ut ex Cypriano lib. de habitu Virginum, & Augustino epist. 73. ad Possidium docet S. Thomas eodem articulo 2. ad 2. ubi addit, *non semper tamen talem fucationem esse peccatum mortale; sed solum quando fit propter lasciuam, vel in Dei contemptum; in quibus casibus loquitur Cyprianus. simul etiam, inquit, aliud est fingere pulchritudinem non habitam, & aliud occultare turpitudinem ex aliqua causa proueniens, puta aegritudine, vel aliquo huiusmodi. Hoc enim est licitum; quia secundum Apostolum 1. ad Corinth. 12. v. 23. Quæ putamus ignobiliora membra esse corporis, his honorem abundantiorum circumdamus.* Qua ratione etiam intelligitur illud 1. Petri 3. v. 3. *Quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circumdatio auri aut indumenti vestimentorum cultus.*

Vt

222 Vt vero mulier vtatur veste virili, aut è conuerſo, licet abſq; cauſa illicitum ſit, ac merito prohibutum Deuteronomij 22. v. 5. eo quod exterior conuenire debeat conditioni perſonæ, ſecundum communem conſuetudinem; & præcipue quia hoc poteſt eſſe cauſa laſciuiæ: poteſt tamen id quandoque fieri ſine peccato, propter aliquam neceſſitatem, vel cauſa ſe occultandi ab hſtib; vel propter defectum alterius veſtimenti, vel propter aliquid aliud eiufmodi, vt docet S. Thomas eodem a. 2. ad 3.

223 Ex quibus etiam iudicium faciendum eſt de artibus, quæ ad eiufmodi res conficiendas ordinantur. Nam ſi qua ars eſt, inquit Sanctus Thomas eodem art. 2. ad 3. ad faciendum aliqua opera quibus homines vti non poſſunt abſque peccato, tum id artificioſum erit illicitum, utpote præbens alijs directe occaſionem peccandi, puta ſi quis fabricaret idola, vel aliqua ad cultum idololatriæ pertinentia. De qua re

actum eſt ſupra diſput. 1. quæſtione 9. dub. 5. ſi qua vero ars eſt cuius operibus poſſint homines bene & male vti, ſicut gladijs, ſagittis &c. vſus talium artium non eſt peccatum. ſi tamen operibus alicuius artiſ frequentius male vti contingeret, quamuis ex ſe non ſint illicita, ſunt tamen per officium Principi à ciuitate extirpanda. Quia ergo mulieres licite ſe poſſunt ornare, vel vt conſeruent decentiam ſui ſtatuſ, vel etiam aliquid ſuper addere, vt placeant viris, conſequens eſt, artiſtices talium ornamentorum non peccare, in vſu talis artiſ; niſi forte inueniendo aliqua ſuperflua & curioſa. Vnde etiam Chryſoſtomus homil. 50. in Mathæum monet, etiam ab arte calceorum & textorum multa abſcindaenda eſſe. Etenim artem ad luxuriam deduxerunt; neceſſitate ſuperata, curioſitatem artiſ male commiſcentes. Atque hæc de Temperantia.

FINIS DISPUTATIONIS TERTIÆ.

INDEX DISPUTATIONIS IV.
DE IVSTITIA ET IVRE.

Quæſtio I. De Iure, & Dominio.

- Dubium I. De varijs acceptionibus Iuris; ac ſpecialim quid, & quoduplex ſit Ius, ad rem, vel perſonam aliquam.
- II. Quid ſit dominium perfectum; quid item vſus fructus, ſeruitus, vſus, & an vſus rei ſemper ſit à domino ſeparabilis.
- III. Quid & quoduplex ſit poſſeſſio; quomodo acquiratur, & quomodo eius ſint effectus.
- IV. De fundamento, ſubiecto, & obiectis dominij.
- V. De origine, & varijs modis acquirendi dominium in genere.
- VI. De præſcriptione & vſucapione, velut celebratiſſimo modo acquirendi dominium; ſpecialim quid ſit; quas conditiones requirat, quos effectus habeat, & quantum temporis ad cuiusque rei præſcriptionem ſit neceſſarium.
- VII. De Iure, prout eſt obiectum Iuſtitia, eiusque varijs diuiſionibus.

Quæſtio II. De Iuſtitia, eiusque varijs ſpeciebus.

- Dubium I. Quid, & quoduplex ſit Iuſtitia in genere.
- II. Quid, & quoduplex ſit Iuſtitia legalis.
- III. Quid ſit, & circa quam materiam verſetur Iuſtitia particularis.
- IV. De diuiſione Iuſtitia particularis, in commutatiuam & diſtributiuam.
- V. An Iuſtitia vindicatiua, & æconomica ſint diſtinctæ ſpecies Iuſtitia.

Quæſtio III. De Iudicio priuato & ſuſpicionibus.

- Dubium I. Quid & quoduplex ſit Iudicium, & quomodo ſit actus Iuſtitia.
- II. De ſuſpicionibus ſeu Iudicio priuato; præſertim temerario; an & quale ſit peccatum.
- III. An, & qua ratione dubia ſint in meliorem partem interpretanda.

Quæſtio IV. De proceſſu Iuridico in criminibus ordinarijs, adeoque de Iuſtitia & iniuſtitia Iudicis, rei, accuſatoris, teſtium, aduocati.

- Dubium I. De Iuſtitia & iniuſtitia Iudicis; ſpecialim an, & qua ratione Iudicium publicum ſit licitum, ex parte ipſius Iudicis; & deque iuriſdictione eidem neceſſaria.
- II. Vtrum Iudex ſemper ſecundum leges, aut allegata & probata iudicare & ſententiam ferre debeat; etiam condemnando innocentem.
- III. An & quomodo ſententia Iudicis ob iniuſtitiam ſit irrita; præſertim in cauſis beneficiorum.
- IV. Qui proceſſus generatiuè à Iudice in iudicando ſit ſeruandus.
- V. De Iuſtitia & iniuſtitia rei.
- VI. De Iuſtitia & iniuſtitia accuſatoris, teſtium, aduocati.

Quæſtio V. De proceſſu aduerſus crimina excepta; ac ſpecialim aduerſus crimen veneficij.

- Dubium I. Quanam velut præcipua in hac re ſupplicanda ſint.